

CONTABILITATEA MEDIULUI – UN PAS IMPORTANT SPRE O REALĂ PROTECȚIE A MEDIULUI

Mihaela CATEV

Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Inginerie Economică și Business, Departamentul Economie și Management, Contabilitate, Chișinău, Republica Moldova

catevmihaela@gmail.com

Rezumat: În condițiile unei dezvoltări durabile a entităților, punctul de plecare îl reprezintă contabilitatea de mediu - o temă actuală, deoarece înglobează un studiu aprofundat în ceea ce privește problemele de mediu, atât la nivel local, cât și global, astfel ajutând la îmbunătățirea mediului înconjurător prin evidențierea resortului de utilizare a resurselor naturale. Aceste îmbunătățiri vor permite întreprinderilor să reducă cantitatea de deșeuri și să mărească eficiența folosirii resurselor date. Dar, pentru aceasta este nevoie de o cunoaștere a informațiilor adăugătoare legate de mediul înconjurător, cum ar fi actele normative care reglementează raportarea și contabilitatea ecologică, deși persoanele specializate în domeniu remarcă o absență a unor astfel de documente. Dezvoltarea contabilității verzi și a unei metodologii activității și planurilor naționale, va asigura un mediu sănătos, cât și o creștere economică pe termen lung a întreprinderilor, dar și o modificare în întregul sistem economic și social.

Cuvinte cheie: contabilitatea de mediu, contabilitatea ecologică, costuri de protecție a mediului, protecția mediului.

Introducere: Cu trecerea timpului nevoia de a folosi contabilitatea de mediu a devenit una stringentă, crescând importanța asupra mediului înconjurător, astfel manifestându-se o creștere a costurilor de protejare și restabilire a mediului prin gestionarea eficientă a acestor costuri și a raportării ecologice, deoarece funcționarea durabilă a sistemelor ecologice este extrem de importantă pentru menținerea sănătății umane, a siguranței, a spațiului înconjurător, crearea condițiilor pentru dezvoltarea generațiilor viitoare, dar și realizarea intereselor economice. Astfel, ideea de dezvoltare sustenabilă în interiorul întreprinderilor include cercetarea și sintetizarea metodelor de protecție a mediului ca o componentă indispensabilă a activității economice entităților.

Un aspect foarte important este informarea și educarea societății, privind actele normative ce reglementează activitățile de mediu, iar prin Standardul Internațional de Responsabilitate Socială ISO 26000, întreprinderile se obligă să fie cu băgare de seamă în ceea ce privește ocolirea sau micșorarea aspectelor de mediu negative, care ar putea influența asupra dezvoltării și activităților întreprinderii prin acordarea unor amenzi sau sancțiuni [1].

Contabilitatea de mediu în acest sens devine un “pilon”, „un instrument managerial” de bază în cadrul asigurării dezvoltării sustenabile, prin aducerea de argumente solide, privind influența companiilor asupra societății și a mediului. Astfel, managementul entităților ar trebui redirecționat spre a produce bunuri și produse biodegradabile, reciclabile, care să producă un efect pozitiv mediului înconjurător.

Conținutul de bază: Contabilitatea de mediu este focalizată pe analiza unor indicatori de creștere a productivității măsurilor de ocrotire a mediului în interiorul lor, dar și pe costurile de mediu, care în opinia lui Wilmuhurst sunt acele costuri care apar pentru a asigura conformitatea cu reglementările, privind conservarea mediului sau cu politica societății pentru a asigura neîncălcarea lor, însă uneori aceste costuri nu sunt identificate, creând dificultăți în evidențierea performanțelor întreprinderilor. Pentru a reduce impactul asupra mediului, este recomandat ca aceste costuri să fie prezentate în rapoartele contabile de către agenții economici. Însă potrivit documentelor normative din acest domeniu, s-a constatat lipsa principalelor elemente din SNC:

- Lipsa unor acte normative care ar reglementa modul de funcționare a contabilității de mediu;
- Lipsa unor clasificări unice a costurilor ecologice;
- Lipsa unor evidențe separate a costurilor de mediu;
- Imposibilitatea evaluării datoriilor ecologice.

Pentru a acoperi aceste lipsuri ar trebui de introdus în SNC câteva conturi separate pentru calcularea costurilor de protecție a mediului, pentru a nu fi încurcate cu alte cheltuieli, conturi privind protecția mediului înconjurător, formarea unor provizioane, etc.

Contabilitatea de mediu, reprezintă un sistem folosit de entitate, privind respectarea cerințelor dezvoltării sustenabile, prin estimarea valorică a sistemului economic, calcularea indicelui de performanță de mediu, eficiența activităților economice de mediu ale companiilor egale cu măsurile întreprinse pentru îmbunătățirea spațiului verde. Astfel, în figura de mai jos sunt prezentate principalele funcții ale contabilității de mediu, care se împart în *funcții externe* ce permit unei entități să influențeze deciziile clienților, investitorilor, partenerilor, etc. și *funcții interne*, care fac posibilă gestionarea și analiza costurilor de mediu, precum și beneficiul obținut din luarea deciziilor corecte.

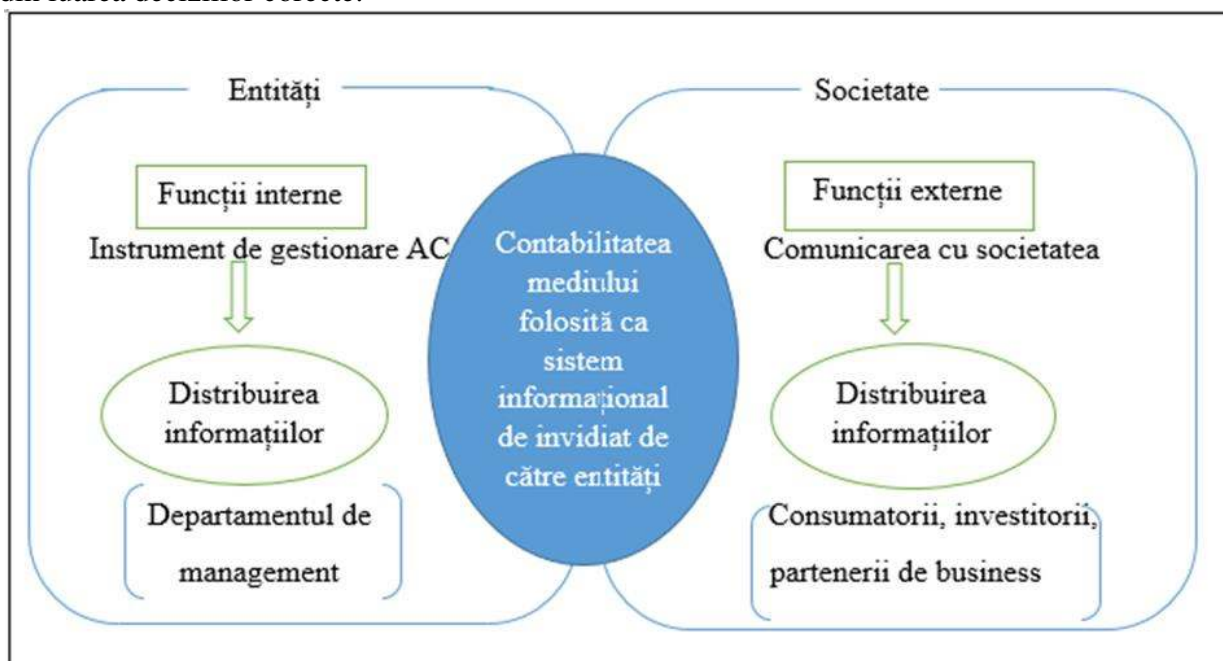

Figura 1. Funcțiile și rolul contabilității de mediu.

Sursă: elaborată de autor în baza [2]

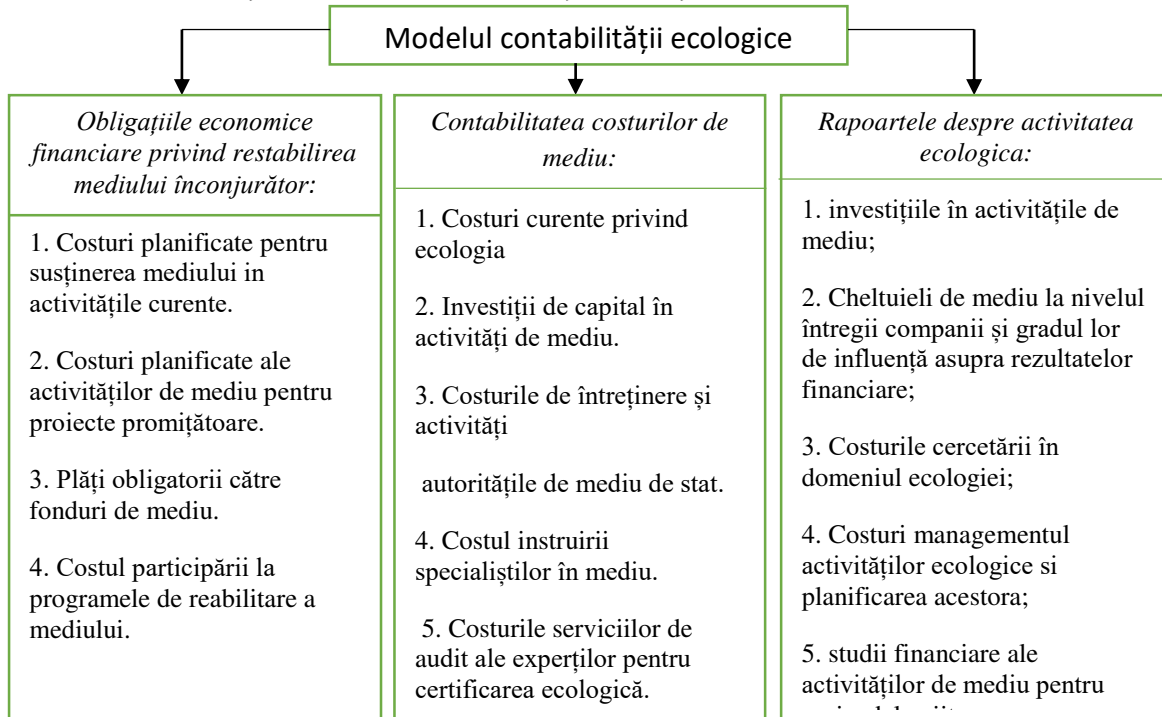
Contabilitatea de mediu în literatura de specialitate este definită de diferiți autori în diferite moduri:

- Contabilitatea activității de mediu este o prerogativă a contabilității manageriale și financiare;
- Contabilitatea activităților de mediu ar trebui să se realizeze într-un subsistem contabil separat;
- Contabilitatea activităților de mediu este în afara limitelor contabilității tradiționale și este un sistem separat de contabilitate ecologică [5].

Astfel se poate afirma că, contabilitatea de mediu este o modalitate de colectare, înregistrare, analiză și generalizare a informațiilor, în ceea ce privește costurile de protecție și locul contabilității verzi în cadrul sistemului contabil. Ea descrie într-o formă generală circuitul patrimonial al entității, oferind informații despre performanțele și modul de desfășurare a activității întreprinderii.

Contabilitatea de mediu a apărut în 1971 în România, dar din 2002 a fost „exploatăată” la maxim din necesitatea de a înlătura efectele negative, care au fost depistate în contextul crizei

ecologice cu care ne confruntăm [3]. În continuare, va fi prezentat modelul contabilității ecologice folosit de mai multe țări, cum ar fi: România și Federația Rusă.

Figura 2. Modelul contabilității ecologice.

Sursă: elaborată de autor în baza [4]

Contabilitatea de mediu este reprezentată de contabilitatea financiară în care sunt incluși indicatorii monetari ai activității de contabilitate de mediu, dar și de contabilitatea managerială, ce reprezintă informații detaliate despre identificarea, calculul, analiza informațiilor legate de costurile de mediu, ce este benefic pentru entități, deoarece îmbunătățește atât performanțele financiare, cât și cele de mediu.

În viziunea lui David Boje, profesor de management, contabilitatea de mediu este abordată din două puncte de vedere:

- *abordarea funcționalistă* – care păstrează starea inițială a rațiunii economice, ignorând în aspectul contabil, aspectele de mediu. Această abordare pune în prim-plan oamenii și nu natura sau ecosistemele, profitul și nu capitalul investit.
- *abordarea verde* – un levier care îndreaptă întreprinderile spre activități și strategii, care să se înscrie în logica dezvoltării durabile, prin asigurarea vizibilității contabilității mediului în timp [5].

Dezvoltarea durabilă în ultima perioadă pune accentul pe bunăstarea modului de viață al oamenilor, prin introducerea unor măsuri de către entități și de stat, în ceea ce privește reducerea cantităților de deșuri, de energie, volumul de ape uzate, în schimbul unui mediu mai curat, sănătos și în același timp se asigură o creștere economică a întreprinderilor.

Persoanele specializate în domeniu urmăresc restabilirea și susținerea unui echilibru rațional prin integritatea mediului natural și al dezvoltării economice pe termen lung atât în mediul intern cât și extern. Pentru Republica Moldova, dezvoltare durabilă a protecției mediului este singura perspectivă rațională, care ar putea ajuta la statornicia, sustenabilitatea societății și a unui mediu mai favorabil pentru antreprenori. Corelația dintre bunăstarea socială, protecția mediului și a creșterii economice poate fi redată în felul următor.

Activitatea de mediu a întreprinderilor cuprinde un ansamblu de operațiuni economice, care sunt identificabile și comparabile dinamic din punct de vedere statistic. Analiza statistică a costurilor de mediu se realizează ca un suport în procesul decizional la nivel micro, care presupune un instrument de contabilitate financiară și de gestiune sau analiză economico-statistică și macro economic-consumul de resurse atât regenerabile, cât și neregenerabile.

Contabilitatea mediului nu presupune doar date despre costurile necesare pentru evaluarea impactului financiar, dar și date despre consumurile de materii prime folosite, ceea ce ajută la caracterizarea influenței mediului ambiant în totalitate, astfel se pot depista câteva metode de îmbunătățire a contabilității de mediu:

- prevenirea poluării;
- proiectarea în domeniul îmbunătățirii mediului ambiant;
- sisteme de management centrate pe mediul ambiant;
- evaluarea și testarea performanțelor în activitățile de mediu;
- raportarea acestor performanțe.

Cu părere de rău, contabilitatea de mediu nu oferă un cadru ideal pentru identificarea informațiilor necesare, fiindcă pune accent pe costurile resurselor folosite și pe agregarea lor, fără a lua în calcul activitățile de bază.

Concluzie

După efectuarea acestui studiu, se poate menționa, că contabilitatea de mediu este o componentă esențială în dezvoltarea sustenabilă a întregii economii. De aceea, este important ca să se respecte anumite cerințe, cum ar fi: dezvăluirea detaliată a situațiilor financiare în domeniul ecologic; ținerea evidenței costurilor de mediu într-un cont separat, pentru a nu fi încurcat cu alte costuri ale entității, formarea unor provizioane, etc., acestea ar putea reduce considerabil problema mediului ambiant.

Referințe

1. “Environmental accounting guidelines”, Ministry of the Environment JAPAN, 2005 <https://www.env.go.jp/en/policy/ssee/eag05.pdf> accesat la 03.01.2020
2. VOINEAGU V., MÎNDRICELU C., ȘTEFĂNESCU D. “Dincolo de PIB” - prin contabilitatea mediului, Revista Română de Statistică nr. 6 / 2010, pp 14-16. http://www.revistadestatistica.ro/Articole/2010/A2ro_6_2010.pdf accesat la 02.28.2020
3. BORODINA A. I. „Система экологического бухгалтерского учета”, <https://cyberleninka.ru/article/n/sistema-ekologicheskogo-buhgalterskogo-ucheta> 03.02.2020
4. CARAMAN D. „Contabilitatea mediului – parte componentă a contabilității tradiționale”, Chișinău, 15 martie 2018, pp 86-92. https://ase.md/files/catedre/cae/conf/conf_con_15.03.18.pdf accesat la 03.03.2020
5. <http://kretzulesculeo10f.blogspot.com/2015/04/dezvoltarea-durabila.html> accesat la 03.03.20